

HKU Bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving – hoofdlijnen en conclusies Oktober 2020

Elke zes jaar wordt een opleiding beoordeeld en geaccrediteerd door NVAO (de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie). Op 1 oktober 2019 heeft de beoordeling plaatsgevonden van de HKU Bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, met een positief beoordelingsrapport als resultaat. Een onafhankelijk auditpanel van extern deskundigen heeft onze opleiding bezocht, en onder andere door het door ons geschreven zelfevaluatie-rapport en door gesprekken met studenten, docenten, vertegenwoordigers uit het werkveld, het opleidingsmanagement en de examencommissie een goed beeld gekregen van de kwaliteit van onze opleiding. We hebben mooie complimenten ontvangen van het panel en er zijn waardevolle ontwikkelpunten geformuleerd, waar we graag mee aan de slag gaan.

Onderdeel van het accreditatietraject is een ontwikkelgesprek, waarin mogelijke verbeteringen vanuit een ontwikkelperspectief aan de orde komen. In oktober 2020 hebben we in het ontwikkelgesprek uitvoerig kunnen spreken over twee van de ontwikkelpunten die zijn opgenomen in het beoordelingsrapport, namelijk:

- Ga verder met de uitvoering van de plannen rondom de internationale/interculturele dimensie en geef tevens aan diversiteit en inclusiviteit (meer) aandacht. Ga daarbij ook te rade bij andere opleidingen en kenniscentra van de HKU.
- Wijs de studenten meer de weg hoe zij ook gebruik kunnen maken van de HKU-brede faciliteiten en kennis op het vlak van 2D en 3D design.

We herkenden de relevantie van deze punten van advies en zagen het ontwikkelgesprek als een kans dieper in te gaan op de volgende twee vragen:

- Welke feedback en best practice voorbeelden kan het panel ons geven in reactie op de plannen die sinds de visitatie ontwikkeld zijn vanuit de gevoelde urgentie invulling te geven aan het inclusiviteitsvraagstuk?
- Op welke manier kunnen we 'design' (als omvangrijke discipline) op waardevolle wijze onderdeel maken van ons curriculum? En hoe gaan we daarbij om met het gebrek aan design-specifieke expertise binnen het docententeam?

Het ontwikkelgesprek is gevoerd met de voorzitter en een van de deskundigen uit het auditpanel, de directeur en onderwijskundige van HKU school Beeldende Kunst, de kernteamleden van onze opleiding, een aantal docenten en een medewerker van de afdeling kwaliteitszorg.

Hier volgt een beknopte samenvatting van een aantal belangrijke inzichten, vervolgvragen en voornemens, opgedaan tijdens het gesprek:

De internationale/interculturele dimensie, diversiteit en inclusiviteit

We hebben als school en opleiding sinds het bezoek van het auditpanel in oktober 2019 al een aantal belangrijke stappen kunnen zetten, o.a. in de oprichting en ontwikkeling van Tools for the Times (een student- en docentgeleid collectief dat zich actief inzet voor het realiseren van een inclusievere onderwijsstructuur en kunstwereld) en de 'docenten-studieclub' Educate the Educators (waarbij een aantal van onze docenten zich bijscholen in 'niet-westerse' kunst aan de Universiteit van Leiden). Met deze initiatieven proberen we op constructieve wijze uiting te geven aan het gebrek aan specifieke expertise dat we op bepaalde lagen binnen de opleiding opmerken, bijv. met betrekking tot de ontwikkeling van interculturele competenties en een mondiaal georiënteerd curriculum en het creëren van een inclusief leerklimaat.

De panelleden gaven ons complimenten voor ons werk tot nu toe en belangrijke tips mee toen wij onze overpeinzingen deelden, o.a. rondom hoe je kan leren van de studenten met een bi-culturele achtergrond die we nu in huis hebben en het tempo waarin we willen en kunnen vernieuwen.

“Kalmjes aan doen is geen optie meer, het is de uitdaging de weg te vinden tussen geleidelijkheid en snelheid en niet door te schieten in radicaliteit - bij radicaliteit verlies je hoogstwaarschijnlijk draagvlak vanuit het team.” Ook wat betreft het belang van rolmodellen voor studenten en hoe we daar in kunnen voorzien als opleiding deelden de panelleden goede adviezen, gericht op aanname- en personeelsbeleid, maar ook in relatie tot de mogelijkheid tot het aangaan van nieuwe partnerschappen, bijvoorbeeld met scholen of kunstcentra in de buurt. Een aantal van de adviezen hebben we al op kunnen pakken: bijv. in concrete stappen die hebben geleid tot een grotere culturele diversiteit in het docententeam en de ontwikkeling van een Trainingsweek voor docenten van de *school* HKU Beeldende Kunst waarbij we (met de hulp van gespecialiseerde, externe trainers, maar ook reeds intern aanwezige expertise) actief aan de slag gaan met urgente vragen zoals: Wat is een inclusief curriculum en hoe realiseer je het? Wat bedoelen we als we als docenten zeggen te streven naar meerstemmigheid en diversiteit? Hoe herken je grensoverschrijdend gedrag, hoe ga je er mee om en hoe kan je het voorkomen? En, hoe werken we samen en geven en ontvangen we feedback?

2D en 3D design

In reactie op de vraag hoe we design integraal onderdeel konden maken van onze opleiding, hoe we onderwijs in design idealiter zouden moeten begeleiden en beoordelen en hoe we om zouden moeten gaan met het gebrek aan design-specifieke expertise in het docententeam kwam er een interessante discussie op gang. Verschillende vragen passeerden de revue, zoals: Waarom gebruiken wij in de opleiding zo beperkt de term ‘social designer’? Welk signaal geven we af met onze keuze voor de atelier-setting? Welke mogelijkheden biedt de nieuwe werkplaats Pastoe LAB? Is er daadwerkelijk sprake van een strikte scheiding tussen design en autonome kunst en wat is die scheiding dan? Hebben we binnen de opleiding te maken met een imagoprobleem rondom design? Is het eigenlijk wel nodig en wenselijk dat we design onderwijzen: past het wel in het al goed gevulde curriculum?

Ook wat dit ontwikkelpunt betreft gaven de panelleden ons belangrijke adviezen. Vooral het advies scherper te formuleren waarom we design willen onderwijzen en wat we dan bedoelen met het begrip ‘design’ zette ons goed op scherp: dit onderwerp zetten we hoog op de agenda voor onze aankomende hei-dag. Ook de opmerking dat het de moeite waard is te onderzoeken of een focus op design bijdraagt aan een grotere toestroom van jongens en studenten met een bi-culturele achtergrond (wat kan leiden tot een meer gemixte studentpopulatie: een van onze geformuleerde ambities) vonden we heel waardevol en dit onderwerp willen we verder oppakken o.a. door hierover in gesprek te gaan met onze collega-opleidingen (zoals WdK in Rotterdam).

Kortom: een zeer leerzaam en waardevol gesprek, met mooie complimenten en adviezen die ons goed uitdagen specifiek te maken waar we wel en niet op inzetten zodat onze ambities leiden tot betekenisvolle en duurzame vernieuwingen.

We willen de voorzitter en de deskundige uit het auditpanel graag danken voor hun waardevolle inbreng tijdens het ontwikkelgesprek.

Het beoordelingsrapport is te downloaden via de NVAO-website:

<https://www.nvao.net/nl/besluiten/hogeschool-voor-de-kunsten-utrecht/b-docent-beeldende-kunst-en-vormgeving>